

פרשת עמלק בתורה

<p style="text-align: center;">דברים פרק כה</p> <p>(יז) זָכֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עַמְלֵק בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:</p> <p>(יח) אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךָ וַיִּזְנֶב בְּךָ כָּל הַנְּחֻשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאֶתְּהָ עֵנָף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים:</p> <p>(יט) וְהָיָה בְּהֵנִיחַ ה' אֶלְּלֵהֶיךָ לְךָ מִכָּל אֲיִבֶיךָ מִסְּבִיב בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחְלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת זְכַר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:</p>	<p style="text-align: center;">שמות פרק יז</p> <p>(ח) וַיָּבֵא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְיָדָם: (ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הַלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחוּר אֲנָכִי נֹצֵב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהַלָּחֵם בְּעַמְלֵק וּמֹשֶׁה אָהָרֹן וְחֹר וְעָלוּ רֹאשׁ הַגְּבָעָה: (יא) וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וּכְאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עַמְלֵק: (יב) וַיְדִי מֹשֶׁה כַּבָּדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשְׁיִמוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאָהָרֹן וְחֹר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי נֶדְיוֹ אֲמוֹנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: (יג) וַיַּחַלֵּשׁ יְהוָה אֶת עַמְלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב: פ</p> <p style="text-align: right;">(יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כָּתֹב זֹאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוָה</p> <p style="text-align: center;">פי מַחָה אֲמוֹנָה אֶת זְכַר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:</p> <p>(טו) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נָסִי: (טז) וַיֹּאמֶר פי יָד עַל כַּס יָה מִלְחָמָה לַה' בְּעַמְלֵק מִדֹר דָר:</p>
---	--

היה אותו הבהן רואה חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נותן לו, וכן שניה וכן שלישית, פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבהן ראית את אבא. אמר לו אביו אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו:

3. רש"י דברים כה

(יח) אשר קרך בדרך - לשון מקרה. דבר אחר לשון קרי וטומאה, שהיה מטמאן במשכב זכור. דבר אחר לשון קור וחוס, צננך והפשירך מרתיחתך, שהיו כל האומות יראים להלחם בכס ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה. אף על פי שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים:

1. רמב"ן שמות יז: טז

וטעם העונש שנענש עמלק יותר מכל העמים, בעבור כי כל העמים שמעו וירגזון (לעיל טו יד), ופלשת אדום ומואב ויושבי כנען נמוגו (שם) מפני פחד ה' ומהדר גאונו, ועמלק בא ממרחק כמתגבר על השם, ולכך אמר בו ולא ירא אלהים (דברים כה יח), ועוד כי הוא נין עשו וקרוב לנו, עובר מתעבר על ריב לא לו:

2. רש"י שמות פרק יז

(ח) ויבא עמלק וגו' - סמך פרשה זו למקרא זה, לומר תמיד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים (פסוק ז) היש ה' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם ואתם צועקים אלי ותדעון היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך,

<p style="text-align: center;">ולא ירא אלקים - עמלק</p> <p>6. ספרי במדבר פיסקא פח ד"ה אין כל על ישראל הוא אומר ואתה עיף ויגע ועל עמלק הוא אומר ולא ירא אלהים</p> <p>7. רש"י דברים פרק כה פסוק יח כל הנחשלים אחריך - חסרי כח מחמת חטאם, שהיה הענן פולטן: ואתה עיף ויגע - עיף בצמא, דכתיב (שמות יז ג) ויצמא שם העם למים, וכתיב אחריו ויבא עמלק: ויגע - בדרך: ולא ירא - עמלק, אלהים, מלהרע לך:</p> <p>8. אבן עזרא דברים פרק כה פסוק יח הנחשלים אחריך, שלא היה בס כח ללכת. ויתכן להיות מלת נחשלים כמו נחלשים, וכן כבש כשב.</p>	<p style="text-align: center;">ולא ירא אלקים - ישראל</p> <p>4. מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מס' דעמלק פרשה א ויבא עמלק רבי אלעזר המודעי אומר ויבא עמלק לפי שהיה עמלק נכנס תחת כנפי ענן וגונב נפשות מישראל והורגן שני אשר קרך בדרך וגו' (דברים כה יח). אחרים אומרים ולא ירא אלהים אלו ישראל שלא היו בידם מצות.</p> <p>5. ספרי דברים פיסקא רצו ויזנב בך כל הנחשלים אחריך, מלמד שלא היה הורג בהם אלא בני אדם שנמשכו מדרכי מקום ונחשלו מתחת כנפי הענן. ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים, במדה שמדדת בה מדדו לך מה אתה עיף ויגע ולא ירא אלהים אף הוא עיף ויגע ולא ירא אלהים.</p>
---	--

9. יראת אלקים – חטא מוסרי!

בראשית כ:יא

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם
הַזֶּה וְהִרְגוּנִי עַל דְּבַר אִשְׁתִּי:

ויקרא יא:יז

לֹא תִקְלַל חֲרַשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשֵׁל וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ
אֲנִי ה':

ויקרא יט:לב

מִפְּנֵי שִׁיבָה תִקְוִים וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ אֲנִי
ה':

ויקרא כה

(יז) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ כִּי אֲנִי ה'
אֱלֹהֵיכֶם:
(לז) אַל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ וְחִי
אֶחִיד עִמָּךְ:
(מג) לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּכַרְדּוֹ וְיִרְאַת מַאֲלֵהֶיךָ:

שמואל ב פרק כג

(א) וְאַלֶּה דְּבַרֵי דָוִד הָאֲחֻרָיִים נֶאֱמַר דָּוִד בֶּן יִשִׁי וְנֶאֱמַר
הַגִּבּוֹר הַקָּס עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְנִעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל:
(ב) רוּחַ ה' דָּבַר בֵּי וּמְקַתּוֹ עַל לְשׁוֹנִי: (ג) אָמַר אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל לִי דַבֵּר צוֹר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בְּאָדָם צָדִיק מוֹשֵׁל
יִרְאַת אֱלֹהִים: